

det Billigste og det Hurtigste. Der vil desuden ikke isølge Lovforslagets Mening være noget at risikere derved, naar henses til den Person, til hvem det er paatænkt at overdrage Anlægget og Styrelsen af dette Asyl. Flertallet har kunnet slutte sig hertil. Det har forsøgt at paavise, at Kommissionen maaste endogfaa har tænkt paa, at et saadant Tilfælde kunde indtræffe, at man vilde have et Asyl anlagt, og at et saadant da vilde blive overladt til privat Anlæg. Jeg skal ikke komme nærmere ind paa den Udtalelse eller paa det Bevis, der er ført derfor, thi jeg tror, at det høie Thing vil se, at Beviset brister. Det er nemlig udtalt i Flertallets Betænkning, at Kommissionen kan have tænkt sig, at det vilde være altså meget for Staten at overtage hele Skoledvæsenet paa eengang, baade det, der dreier sig om Undervisnings- og Opdragelsesvæsenet, og tillige den Del, der her er Tale om, og da selvfølgelig den Del af Skoledvæsenet, som angaar de aandsfuge Børns Undervisning og Opdragelse, maa være den, der interesserer Staten mest, saa var det naturligt, at, ligeoverfor en saa stor Opgave, tog Staten den Del, som angik Undervisning, og Opdragelse og overlod de Private et Asyls Anlæg. Sa, dette Bevis var fuldstændig rigtigt, dersom der forelaa Noget som helst, der tydede paa, at Staten havde tænkt paa at overtage Undervisnings- og Opdragelsesvæsenet; men naar der Intet foreligger, der antyder dette, saa turde Beviset ikke være meget stærkt. Hvad de i Lovforslagets Motiver anførte Hensyn angaar, skal jeg tillade mig ogsaa at gjøre et Par Bemærkninger derom. Det er udtalt, at det var det Naturligste at forsøge at anlægge en saadan Anstalt som privat, da Alt, hvad der hidtil havde været gjort her for de Landsfuge, havde været gjort ad privat Bei. Mindretallet har ikke ganske kunnet faae Die for, at det var det Naturligste. Ganske vist kunne vi have forstaaet det, dersom der var Spørgsmaal om at forlange Tilskud af Staten, hvorved man, fordi de bestaaende private Anstalter af en eller anden Grund ikke faae sig istand til at gjøre det selv, vilde sætte dem istand til i større Omfang at varetage den Del af Skoledvæsenet, med hvilken de hidtil have beffæstiget sig. Vi kunde have forstaaet, om det havde været anset for det Naturlige, men det foreligger jo ikke her. Det, her spørges om, er, om Anlægget af et Asyl, som er Noget, der hidtil slet ikke har staaet i Forbindelse med Alt, hvad der har været gjort for Skoledvæsenet her. Det er jo, efter hvad Kommissionen har udtalt, utvivlsomt, at det Asyl, som her paatænkes anlagt — og Motiverne sigte her saa bestemt til Kommissionens Udtalelser — er det, som i Kommissionens Betænkning kaldes en Sindsfygeanstalt, og det har Mindretallet ikke kunnet faae Die for, at det skulde være det Naturlige, at paa samme Tid, som man her i Landet i en længere Arrække har betragtet

det som en Opgave, der vedrørte Staten, nemlig at sørge for et Opholdssted for Sindsfuge, saa skulde Opgaven her, hvor Taleren er ikke alene om sindsfuge, men om endnu elendigere Individer, overlades til Private som en Entreprise. — Hvad angaar, at man paa den Maade billigst vilde faae dette Asyl bragt tilstede, maa jeg tillade mig at bemærke, at Mindretallet har heller ikke ganske kunnet overbevise sig om, at dette Maal vilde naas, dersom man fulgte den Bei, som Lovforslaget har anvist. Det er jo ganske sikkert, at det Beløb, hvorom her er Tale, i Grunden er et temmelig forsvindende Beløb. Det Hele dreier sig om 110,000 Kr., som man vil sikkre ved at faae en Prioritet i den Grund, den Bygning og det Inventarium, som skulle anvendes til Asylet. Beløbet er altsaa hverken stort eller paa nogen rimelig Maade ubsat for Fare, og der er sagt, at det skulde amortiseres og nedbringes saaledes, at kun det Halve blev staaende. Der var endelig udtalt, at man foruden dette Tilskud fra Staten maatte ønske et aarligt Tilskud af 15,000 Kr., imod at der indrømmedes Ministeren Ret til at besætte indtil 25 Pladser i Asylet med aldeles Uformuende eller at beregne Tilskudet som partiel Dækning af Betalingen. Jeg maa her tillade mig at bemærke, at det af Motiverne ses, at Meningen har været, hvis Lovforslaget gik igjennem, og der altsaa skulde oprettes Kontrakt med den paagjældende Entrepreneur, skulde der i denne Kontrakt optages den Bestemmelse, at Uopsigeligheden er betinget af, at Asylet efter Ministeriets Stjøn vedblivende svarer til sin Hensigt. Forsaavidt maatte det altsaa indrømmes, at der tilsyneladende aldeles Intet var at risikere; men hvad de 15,000 Kr. angaar, findes der ikke nogen som helst Bestemmelse om, at de skulle falde bort samtidig med, at f. Ex. Laanet blev opsagt til Udbetaling. Naar der nu skal være Tale om Billigheden, turde det dog maaste være, at man ikke vilde anse det for at være en overmaade heldig Bestemmelse, at et saadant Etablissement var blevet sat i Gang. Jeg sætter, at det fandtes ikke at være tilfredsstillende, man sagde Pengene op, og man fik dem, men de 15,000 Kr. havde den Vedkommende, saaledes som Lovforslaget er affattet, Ret til at beholde. Det er i det Hele taget, naar der bliver Spørgsmaal om Billighed, altid meget vanskeligt at blive enig om, hvad der er billigt, thi det, det kommer an paa, er ikke saa meget, hvor mange Penge man giver ud, som hvad man faar for de Penge, man giver ud. Naar der altsaa nu foreligger Spørgsmaal, om det var overmaade billigt efter dette Lovforslag, maatte man naturligt spørge, hvad man da fik for Pengene. Der har Mindretallet ganske vist været i Forlegenhed, thi der foreligger egentlig slet ikke nogen Dplysning om, hvad man faar, der foreligger ikke det simpleste Rids, der tyder paa, hvorledes den Bygning skulde være indrettet, som man